

OBCZAN LIVE: SPOLEČNÉ ZASTUPOVÁNÍ PROKURISTY A ČLENA STATUTÁRNÍHO ORGÁNU - ANO NEBO NE?

12. 3. 2015 / Kateřina Eichlerová

Na první interpretační besedě dne 10. února 2015 jsem vystoupila s tématem „Společné zastupování prokuristy a člena statutárního orgánu - ano nebo ne?“ I když některé společnosti měly v obchodním rejstříku i za platnosti a účinnosti obchodního zákoníku zapsán způsob jednání člena statutárního orgánu společně s prokuristou, vlivem judikatury, která dospěla k závěru, že taková kombinace je vyloučena, tohoto způsobu zastoupení nevyužívaly. V souvislosti s rekodifikací otevřela L. Josková otázku kombinace zastoupení jednatele (člena představenstva) a prokuristy znovu v článku „Je podle NOZ možná kombinace jednání jednatele (člena představenstva) a prokuristy?“ (Rekodifikace&Praxe 4/2013). Tím se k této věci znovu otevřela diskuse. V zásadě můžeme na věc vysledovat základní dva názory, a sice že společné zastoupení člena statutárního orgánu a prokuristy je bez ohledu na změnu právní úpravy stále nepřipustné a opačný názor, že v důsledku změny právní úpravy je přípustné. Zastánci přípustnosti se pak liší v důvodech, ale i v rozsahu případů, kdy lze o přípustnosti takového způsobu zastoupení uvažovat.

Považuji za korektní hned v úvodu uvést, že předestřenou otázku zkoumám z pohledu člena statutárního orgánu, nikoli z pohledu prokuristy.

A) Argumenty pro

L. Josková se přiklání k závěrům německé doktríny, že společné zastoupení člena statutárního orgánu a prokuristy je možné, protože oba jsou v postavení zástupce obchodní korporace. Možnost společného zastoupení ale limituje pouze na případy, kdy takové kombinované zastoupení společnosti „ulehčuje“ od společného zastupování dvěma členy statutárního orgánu.[1] Jak uvádím dále, osobně mám za to, že se s L. Joskovou shodneme na případech, kdy je společné zastoupení možné, nicméně se rozcházíme v argumentaci. Soudím totiž, že nehraje roli, že je nově na člena statutárního orgánu pohlíženo jako zástupce obchodní korporace.

J. Pokorná se k přípustnosti společného zastoupení kloní s argumentem, že jak člen statutárního orgánu, tak prokurista jsou smluvními zástupci.[2] Pro řešenou otázku podle mého názoru tento argument není rozhodující, i když uznávám, že pro řešení otázky z pohledu prokuristy určitou relevancí mít může.[3]

Konečně přípustnost dovozuje i B. Havel s argumentací, že společné zastoupení členem statutárního orgánu a prokuristy je umožněno v důsledku větší svobody právnických osob v nastavení působnosti jejich jednotlivých orgánů, resp. v nastavení, kdo a jakým způsobem za společnost rozhoduje.[4] Tuto svobodu B. Havel limituje tím, že statutární orgán nesmí být zcela vyloučen nebo jeho kompetence zcela přenesena. U B. Havla tak nejde jen o vlastní způsob zastoupení, ale o otázku tvorby vůle za právnickou osobu, kterou ostatní vesměs neřeší. Osobně soudím, že nelze ztotožňovat zastoupení s tvorbou vůle, neboť jde o dvě různé kategorie, které sice v konkrétním případě mohou, ale také nemusí souznít.

V diskusi zaznělo od několika přítomných, že byli úspěšní v zápisu společného zastoupení člena statutárního orgánu a prokuristy. Řádově se zápisy týkaly pár desítek společností. Nikdo nevedl, že by byl se zápisem neúspěšný.

B) Argumenty proti

V literatuře jsem zaznamenala celkem tři argumenty proti společnému zastoupení obchodní korporace členem statutárního orgánu a prokuristou. Nejčastěji zastánci tohoto právního závěru argumentují tím, že jde o vnitřní omezení, které nemá účinků vůči třetím osobám (např. J. Lasák[5] či K. Hurychová[6]). K. Hurychová dále dovozuje nedovolenost z absence právní úpravy. Konečně Z. Rosický shledává důvod nepřipustnosti v rozdílném rozsahu zástupčího oprávnění prokuristy a člena statutárního orgánu.[7]

Jde-li o argument, že jde o vnitřní omezení, pak tento bude přílehlavý jen v některých případech, ale nikoli ve všech. O vnitřní omezení půjde jen tehdy, bude-li statutárnímu orgánu zcela znemožněno jednat bez spolupůsobení prokuristy. V případech, v kterých bude společné jednání člena statutárního orgánu a prokuristy pouze alternativním způsobem k zastoupení obchodní korporace společně více členy statutárního orgánu či jediného člena statutárního orgánu ve stanovené funkci (např. předsedy představenstva), tento argument neobstojí.

Stejně tak neobstojí argument absence výslovné úpravy v zákoně. Není třeba zákonného dovolení. Výslovná zákonná úprava by sice byla nápomocná k tomu, že by nebylo nutno vést diskuse o přípustnosti či nepřipustnosti společného zastoupení člena

statutárního orgánu a prokuristy, její absence však sama o sobě být překážkou nemůže.

Konečně argument rozdílného rozsahu zástupčího oprávnění člena statutárního orgánu a prokuristy také podle mého názoru neobstojí, neboť spolupůsobení prokuristy je pouze podmínkou samostatného jednání člena statutárního orgánu. Rozhodující je tak rozsah zástupčího oprávnění člena statutárního orgánu a užší rozsah zástupčího oprávnění prokuristy nehraje roli.

Podrobněji tuto problematiku rozebírám v článku „Společné jednání jednatele a prokuristy?“, který jsem přednesla na konferenci Dny práva dne 20. listopadu 2014 a který by měl být v dohledné době publikován v časopise *Rekodifikace&Praxe*.

Názor referentův

Osobně se domnívám, že je třeba rozlišovat, zda spolupůsobení prokuristy ztěžuje zastupování společnosti členy statutárního orgánu nebo naopak ulehčuje. V prvním případě jde o vnitřní omezení, které nemá účinků vůči třetím osobám a nemělo by být jako způsob zastupování zapsáno do obchodního rejstříku. Typicky půjde o případ společnosti s jediným jednatelem, bude-li stanoveno, že za společnost jedná jednatel společně s prokuristou. Nepřípustnost takto nastaveného společného zastoupení člena statutárního orgánu a prokuristy spatřuji v zásahu do vnější působnosti statutárního orgánu, generálního zástupčího oprávnění, protože bez spolupůsobení prokuristy je jednatelem znemožněno za společnost jednat. Naproti tomu v případě, že spolupůsobení prokuristy členům statutárního orgánu zastupování společnosti ulehčuje, půjde jen o podmínku, při jejímž splnění je člen statutárního orgánu oprávněn jednat za společnost samostatně. Takový způsob má být zapsán do obchodního rejstříku a jeho nedodržení povede k nezávaznosti pro společnost.

Typicky půjde o situaci, kdy společnost má dva jednatele, kteří zastupují společnost společně, a alternativně je stanoveno, že jednatel je oprávněn samostatně zastupovat společnost, jedná-li společně s ním prokurista. V podrobnostech odkazuji na citovaný příspěvek „Společné jednání jednatele a prokuristy?“.

Výsledky hlasování

Debatu uzavřelo hlasování ohledně otázky **„Jaký je Váš právní názor na společné zastupování jednatele a prokuristy?“** Odpovědi byly následující:

A. **Vždy** jde o vnitřní omezení, jehož nedodržení neovlivní závaznost právního jednání pro společnost. Pro: 32 hlasů (**18,5 %**)

Komentář: Pro tuto odpověď by měli hlasovat ti, kteří jsou přesvědčeni o absolutní nepřípustnosti společného zastupování člena statutárního orgánu a prokuristy.

A. **Vždy** jde o dovolené nastavení způsobu zastoupení společnosti, jehož nedodržení způsobuje nezávaznost právního jednání pro společnost. Pro: 65 hlasů (**37,6 %**)

Komentář: Pro tuto odpověď by měli hlasovat ti, kteří se domnívají, že je vždy možné společné zastupování.

A. **Záleží** na okolnostech. Pro: 58 hlasů (**33,5 %**)

Komentář: Pro tuto odpověď by měli hlasovat ti, kteří se ztotožňují s mým závěrem, že podle okolností může jít o vnitřní omezení nebo o dovolený způsob zastoupení společnosti.

A. **Nejsem přesvědčen/a** o žádné ze shora uvedených možností. Pro: 18 hlasů (**10,4 %**)

Celkový počet hlasujících: **173**

V příloze naleznete PPT prezentaci přednesenou na besedě.

A jaký je Váš názor? Vyjádřete jej prosím prostřednictvím online hlasování níže, popř. komentářem k tomuto článku. Pokud jste již hlasoval/a na besedě, Váš hlas je do výsledků započítán a prosíme, abyste se online hlasování zdržel/a.

1. Josková, L.: Je podle NOZ možná kombinace jednání jednatele (člena představenstva) a prokuristy?, *Rekodifikace&Praxe*, 2013, č. 4, s. 7-10.
2. Pokorná, J. in Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol.: *Občanský zákoník. Komentář. Svazek I (§ 1 až 654)*, Wolters Kluwer, Praha, 2014, s. 1089.
3. Jednalo by se o případ, kdyby společnost měla jediného prokuristu a jeho zastupování za společnost bylo vázáno na spolupůsobení člena statutárního orgánu. Jak jsem ale uvedla výše, touto variantou se nezabývám.

4. Havel, B: Výkon funkce člena statutárního orgánu, včetně smlouvy o výkonu funkce v prolnutí ZOK a ObčZ, Karlovarské právnícké dny 2014, s. 414.
5. Lasák, J. in Lasák, J.; Pokorná, J.; Čáp, Z.; Doležil, T. a kol.: Zákon o obchodních korporacích. Komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 391.
6. Hurychová, K.: Prokura v novém občanském zákoníku, Bulletin advokacie, 2014. č. 9, s. 40 a 41.
7. Rosický, Z.: Může podle nové úpravy jednat prokurista společně s jednatelem?, www.bulletin-advokacie.cz.

Autor: Kateřina Eichlerová

Příloha: [Spolecne_zastupovani_prokuristy_a_clena_statutarniho_organu.pdf](#)

Hlasování

Jaký je Váš právní názor na společné zastupování jednatele a prokuristy?

- Vždy jde o vnitřní omezení, jehož nedodržení neovlivní závaznost právního jednání pro společnost. (19.23 %)
- Vždy jde o dovolené nastavení způsobu zastoupení společnosti, jehož nedodržení způsobuje nezávaznost právního jednání pro společnost. (37.36 %)
- Záleží na okolnostech. (33.52 %)
- Nejsem přesvědčen/a o žádné ze shora uvedených možností. (9.89 %)

Celkem hlasů: 182

Hlasovat

Zatím žádné diskuzní příspěvky